

Wyrok z dnia 28 stycznia 2004 r.

II UK 167/03

Niemожność wykonywania pracy spowodowana innymi przyczynami niż naruszenie sprawności organizmu w stopniu powodującym niezdolność do zarobkowania nie jest niezdolnością do pracy w rozumieniu art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. Nr 162, poz. 1118 ze zm.).

Przewodniczący SSN Krystyna Bednarczyk (sprawozdawca), Sędziowie SN: Beata Gudowska, Maria Tyszel.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 28 stycznia 2004 r. sprawy z wniosku Juliana W. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w J. o rentę z tytułu niezdolności do pracy, na skutek kasacji wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 6 lutego 2003 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e n i e

Decyzją z dnia 19 października 2001 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych-Oddział w J. odmówił przyznania wnioskodawcy Julianowi W. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy wobec braku takiej niezdolności.

Odwołanie wnioskodawcy od tej decyzji zostało oddalone wyrokiem Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie z dnia 26 czerwca 2002 r. [...]. Na podstawie opinii biegłych lekarzy neurologa i psychiatry Sąd ustalił, że zmiany chorobowe wnioskodawcy zarówno w zakresie zmian zwyrodnieniowych kręgosłupa, jak i reaktywnego stanu depresyjnego nie ograniczają jego zdolności do pracy zgodnej z poziomem kwalifikacji. Wnioskodawca nie spełnia zatem warunku niezdolności do pracy określonego w art. 57 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. Nr 162, poz. 1118 ze zm.).

Po rozpoznaniu apelacji wnioskodawcy od tego wyroku Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie wyrokiem z dnia 6 lutego 2003 r. [...] oddalił apelację. Sąd Apelacyjny uznał za prawidłowe ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji oparte na szczegółowo uzasadnionych opiniach biegłych lekarzy. Podnoszone w apelacji „subiektywne poczucie niezdolności do pracy wnioskodawcy nie może być przeciwstawieniem do oceny dokonanej przez biegłych”. W toku postępowania apelacyjnego wnioskodawca przedstawił kolejne zaświadczenia oraz wynik badania audiograficznego słuchu. Ten ostatni dokument został sporządzony 2 stycznia 2003 r. Ewentualne pogorszenie stanu zdrowia od tej daty nie ma wpływu na ustalenie uprawnień rentowych wnioskodawcy. Jego ostatnie zatrudnienie ustało bowiem 22 listopada 2000 r. a okres 18 miesięcy, o którym mowa w art. 57 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach, upłynął 22 maja 2002 r.

Wyrok ten zaskarżył kasacją wnioskodawca i opierając ją na podstawie naruszenia prawa procesowego - art. 233 k.p.c. - wniósł o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Rzeszowie do ponownego rozpoznania, ewentualnie o uchylenie także wyroku Sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Rzeszowie. W uzasadnieniu kasacji podniósł, że Sąd Apelacyjny nie dokonał oceny wiarygodności i mocy dowodów na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego z uwzględnieniem zasad logiki i doświadczenia życiowego pod kątem przesłanek z art. 13 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Oparcie ustaleń na opiniach biegłych lekarzy Sąd Apelacyjny uzasadnił tym, że opinie są obszerne i szeroko komentują wnioski końcowe. Nie odniósł jednak oceny sporządzonych opinii do osoby wnioskodawcy i nie rozważył okoliczności o charakterze socjalnym, dotyczących możliwości wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowości przekwalifikowania zawodowego. Wnioskodawca ma 52 lata i od 25 lat pracuje jako pracownik budowlany. Wykonywany zawód wymaga pełnej sprawności umysłowej i fizycznej. Dla dopuszczenia do pracy na jakiegokolwiek budowie wymagane jest przejście szczegółowych badań lekarskich. Ze schorzeniami, jakie rozpoznali biegli, wnioskodawca nie uzyska pracy na budowie. Poziom jego wykształcenia i wiek nie pozwalają na przekwalifikowanie. Okoliczności te wskazują, że Sąd przy ocenie opinii biegłych uchybił zasadom doświadczenia życiowego. Zasady te w przedmiotowej sprawie jednoznacznie wskazują, że wnioskodawca nie jest zdolny do jakiegokolwiek pracy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Definicja niezdolności do pracy zawarta jest w art. 12 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, który stanowi, że niezdolną do pracy w rozumieniu ustawy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Zawarte w zaskarżonym wyroku ustalenia o braku niezdolności wnioskodawcy do pracy zostały dokonane na podstawie opinii biegłych stwierdzających, że zmiany chorobowe wnioskodawcy nie są nasilone do tego stopnia, aby czyniły go niezdolnym do wykonywania zatrudnienia zgodnego z kwalifikacjami. Z opinii tej wynika, że wnioskodawca jest zdolny do pracy w swoim zawodzie bez konieczności przekwalifikowania. Podniesiony w kasacji zarzut błędnych ustaleń faktycznych nie dotyczy, ani dokonanego przez biegłych rozpoznania nasilenia zmian chorobowych, ani oceny tych zmian. Zarzut sprowadza się do tego, że opierając ustalenia na opinii biegłych Sąd pominął okoliczności, o których mowa w art. 13 ust. 1 pkt 2 powołanej ustawy. Przepis ten stanowi, że przy ocenie stopnia i trwałości niezdolności do pracy oraz rokowań co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne. Okoliczności, o których mowa w tym przepisie dotyczą osoby, co do której stwierdzono niezdolność do wykonywania dotychczasowego zatrudnienia lub ewentualną celowość przekwalifikowania, nie dotyczą natomiast osoby, która została uznana za zdolną do wykonywania dotychczasowego zatrudnienia. Wynika to ze wstępnego sformułowania tego przepisu - oceny stopnia i trwałości niezdolności do pracy oraz rokowań co do odzyskania zdolności do pracy. Okoliczności dotyczące osoby ubiegającej się o świadczenia mają wpływ na zakres przyznania prawa do renty - renty z tytułu całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy, renty stałej lub okresowej albo też renty szkoleniowej. Uwzględnia się je w stosunku do osoby, u której naruszenie sprawności organizmu powoduje niezdolność do pracy. Niemożność wykonywania pracy spowodowana innymi przyczynami niż naruszenie sprawności organizmu w stopniu powodującym niezdolność do zarabkowania nie jest niezdolnością do pracy w rozumieniu art. 12 ust. 1. Dlatego nie można

było brać pod uwagę trudności w uzyskaniu pracy przez wnioskodawcę ze względu na jego wiek i stan zdrowia, związanych z sytuacją na rynku pracy.

Niezdolność do pracy uzależniona jest od stopnia naruszenia sprawności organizmu, co może być stwierdzone tylko przez specjalistów lekarzy. Opinia biegłych może być kwestionowana przez wskazanie jej wad lub pominięcie istotnych okoliczności, nie można natomiast jej negować powołując się na zasady doświadczenia życiowego. Zarzut błędnej oceny tej opinii z naruszeniem art. 233 § 1 k.p.c. okazał się więc nieuzasadniony.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy w oparciu o przepis art. 393¹² k.p.c. oddalił kasację jako pozbawioną usprawiedliwionych podstaw.

=====